

RAPPORT DEN 16 JUNI 2006

DNR 05-5630-010

2006 : 6

Bankernas kapitalkrav med Basel 2

Bankernas kapitalkrav med Basel 2

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	3
RESULTAT FRÅN QIS 5-STUDIEN	6
Bakgrund och syfte	6
Övergripande resultat	7
Resultat på portföljnivå	9

Sammanfattning

Baselkommittén för banktillsyn och CEBS¹ har genomfört en studie av hur de nya kapitaltäckningsreglerna som träder i kraft nästa år kan väntas påverka kapitalkravet för bankerna. Studien benämns Quantitative Impact Study 5 (QIS 5²) och genomfördes på data som samlats in under hösten 2005. Den omfattar medlemsländerna i Baselkommittén (G10), flertalet EU- och EES-länder samt en handfull ytterligare länder.³

3

Såväl Baselkommittén som CEBS publicerar detaljerade rapporter kring resultatet av studien för respektive grupperingar.⁴ Finansinspektionen redovisar här ett sammandrag av dessa rapporter, med en särredovisning av resultaten för de deltagande svenska bankerna som grupp.

Bakgrunden till att studien genomfördes var bland annat behovet att utvärdera om förslaget till nya regler kan väntas ge ett rimligt och önskvärt resultat, eller om regelverket borde kalibreras ytterligare. Baselkommittén har nu dragit slutsatsen att resultaten från QIS 5 inte ger grund för någon ändring inför ikraftträdandet. Baselkommittén har därmed beslutat att inte förändra den kalibrering av regelverket som tidigare gjorts. EG-direktivet har kalibrerats på samma sätt.

Studien visar att minimikapitalkravet under pelare 1 i det nya regelverket minskar jämfört med de nuvarande kapitaltäckningsreglerna. För gruppen av internationellt aktiva och diversifierade banker med primärkapital överstigande 3 miljarder EUR minskar minimikapitalkravet med i genomsnitt 6,8 procent inom G 10-länderna respektive 7,7 procent inom CEBS, baserat på den metod som bankerna själva bedömer som mest sannolik att de tar i bruk. För de fyra svenska banker⁵ som deltagit i studien pekar resultatet på att minimikapitalkravet i genomsnitt sjunker med 1,2 procent beräknat efter schablonmetoden och 25,8 procent enligt den grundläggande IRK-metoden. För dem är resultatet för den grundläggande IRK-metoden detsamma som mest sannolik metod, eftersom de alla fyra räknar med att använda den grundläggande IRK-metoden.

De generella resultaten i denna studie visar således på en viss minskning av de beräknade kapitalkraven från pelare 1. Men den jämförelsen är inte fullständig. Den interna kapitalutvärdering som bankerna ska göra inom ramen för pelare 2 av det nya regelverket kan i praktiken medföra påslag i förhållande till pelare 1. Den interna kapitalutvärderingen ska också utvärderas av Finansinspektionen genom den samlade kapitalbedömningen, och myndigheten kan kräva ytterligare kapital utöver vad banken kommit fram till. Påslagen i pelare 2 kan bero på olika faktorer:

¹ Committee of European Banking Supervisors

² Under arbetets gång har flera tidigare studier av detta slag genomförts. Skillnaderna i omfattning är dock så stora att några egentliga jämförelser mellan QIS 5 och de tidigare studierna inte kan göras.

³ Medlemsländer i Baselkommittén är USA, Japan, Kanada, Schweiz, Storbritannien, Frankrike, Italien, Tyskland, Spanien, Nederländerna, Belgien, Sverige och Luxemburg. Av historiska skäl talar man här också om G10-gruppen.

⁴ Kan laddas ned på www.bis.org respektive www.c-eps.org.

⁵ De svenska deltagande bankerna är Föreningssparbanken, Handelsbanken, Nordea och SEB.

- Andra risker än de risker som omfattas av pelare 1 (kreditrisk, operativ risk och marknadsrisk) ska beaktas.
- Bankerna behöver hålla en viss marginal till kapitalkravet i pelare 1.

Det senare är särskilt viktigt eftersom det finns en konjunkturkänslighet i det nya regelverket i förhållande till befintliga kapitaltäckningsregler. Genom att kapitalkravet grundar sig på bankens egen mätning av kreditrisken hos låntagarna, kommer kapitalkravet att öka när konjunkturen försämras och den uppmätta kreditrisken hos låntagarna ökar. Detta har sannolikt haft en effekt på resultatet i QIS 5. Mätningen gjordes under en period när konjunkturen var stark i de allra flesta länder. I ett annat konjunkturläge kunde effekterna på kapitalkravet från pelare 1 ha blivit annorlunda.

4

Det bör också framhållas att QIS 5 är utförd på bankernas modeller sådana de såg ut innan de blivit godkända av myndigheterna. Granskningen av modellerna och ytterligare utvecklingsarbete internt i bankerna kan medföra att de färdiga modellerna ger ett annat utfall än resultaten i QIS 5.

Kapitalkravet i pelare 1 för de svenska bankerna minskar som ovan nämnts mer än för genomsnittet av såväl CEBS- som G10-banker (25,8 procent jämfört med 7,7 respektive 6,8 procent). Det finns flera förklaringar till det. En är att kapitalkravet minskar mest för hushållskrediter och att de svenska bankerna har en större andel sådana krediter än genomsnittet.

Inte bara portföljsammansättningen har betydelse. De svenska bankernas kapitalkrav tycks även minska mer än genomsnittligt vid en given portföljstorlek för såväl hushållskrediter som företagskrediter. Denna effekt hänger samman med hur riskerna mäts i de interna modellerna och är därför svårare att på nuvarande stadium förklara. Några möjliga orsaker kan vara:

- Konjunkturen har varit särskilt god i Sverige, jämfört med många av jämförelseländerna.
- Kreditförlusterna har varit avsevärt lägre för svenska banker än för andra länders banker under de senaste åren. Data i de interna modellerna kommer framför allt från de senaste åren. Den uppmätta risken kan därför bli lägre.
- Efter bankkrisen har de svenska bankernas kreditportföljer ”städats ur” såtillvida att många dåliga krediter har hanterats. Bankernas kreditportföljer består således av krediter som givits utifrån den väsentligen förbättrade kreditprövning som bankerna utvecklat efter bankkrisen. Andra länder har inte alltid genomgått motsvarande stålbad.

Det går inte att i dagsläget värdera i vilken omfattning dessa faktorer spelat in. Inom ramen för prövningen av IRK-modellerna granskar Finansinspektionen dock dessa förhållanden noggrant. Bland annat har krav ställts på att beakta effekterna av mer allvarliga konjunkturedgångar än den som var under början på 2000-talet.

QIS 5-resultaten visar vad som hypotetiskt skulle hända om Basel II-reglerna tillämpas fullt ut. Det är viktigt att komma ihåg att det finns inlagda övergångsregler (golv) som ska förhindra att kapitalkravet faller alltför kraftigt för enskilda banker. Under 2007, 2008 och 2009 ligger dessa golv vid 95, 90

respektive 80 procent av det kapitalkrav som skulle gälla vid nuvarande regler. Under den perioden kommer tillsynsmyndigheterna att noga följa utfallet av det nya systemet

En annan faktor att ta hänsyn till är att bankernas kapitalisering i stor utsträckning beror på hur de internationella ratinginstituten bedömer kapitalbehovet. Det är osäkert i vilken utsträckning dessa accepterar neddragningar av kapitalet utan att det påverkar bankens rating.

Resultat från QIS 5-studien

Bakgrund och syfte

I juni 2004 lades Baselkommitténs förslag till nya kapitaltäckningsregler för internationellt verksamma banker fram. Ett viktigt mål i arbetet med det nya regelverket har varit att detta även fortsättningsvis ska främja säkerhet och sundhet i det finansiella systemet. Detta har bl a uttryckts som att det totala kapitalkravet för internationellt aktiva banker ska förbli i stort sett oförändrat. Dessutom skulle de nya kapitaltäckningsreglerna utformas så att de uppmuntrar bankerna att införa mer riskkänsliga och sofistikerade mätmetoder.

För att utvärdera effekterna av Basel II-regelverket på bankernas kapitalkrav beslutade Baselkommittén att genomföra en studie, s.k. Quantitative Impact Study (QIS 5⁶) under hösten 2005. Resultatet av studien avsågs utgöra underlag för Baselkommitténs slutliga diskussion om eventuell ny kalibrering av regelverket inför ikraftträdandet 1 januari 2007. Inom EU beslutade Committee of European Banking Supervisors (CEBS) om genomförandet av en motsvarande studie. Samordning har skett mellan Baselkommittén och CEBS. Bland annat har gemensamma rapporteringsmallar använts vid undersökningarna.

Deltagande banker

Sammantaget har banker från 31 länder deltagit i studien. Samtliga G10 länder (utom USA⁷) och 19 länder utanför G10 har ingått i undersökningen. Liksom i tidigare QIS-studier har bankerna indelats i två grupper, Grupp 1 och Grupp 2. Till Grupp 1 räknas en bank om dess primärkapital överstiger 3 miljarder EUR, banken är diversifierad och internationellt aktiv. Övriga banker klassas som Grupp 2.

Baselkommitténs sekretariat har tagit emot data från 56 Grupp 1-banker och 146 Grupp-2 banker i G10 länderna (inklusive en del tyska banker på basis av deras QIS 4 studie) samt 155 banker från andra länder. 26 banker från den amerikanska delen av QIS 4 har också räknats med. Från Sverige har fyra Grupp 1-banker deltagit.

Resultaten från QIS 5 redovisas för tre olika landgrupperingar:

- G10, som omfattar de 13 medlemsländerna i Baselkommittén
- Europeiska länder som antingen är medlemsstater i EU, ansökarländer till EU eller medlemmar av det Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet (EES). Denna grupp utgör tillsammans Committee of

⁶ Under arbetets gång har flera tidigare studier av detta slag genomförts. Skillnaderna i omfattning är dock så stora att några egentliga jämförelser mellan QIS 5 och de tidigare studierna inte kan göras.

⁷ USA har formellt inte deltagit i QIS 5, men resultaten från en motsvarande undersökning har i viss utsträckning tagits med vid sammanställningen av resultat från QIS 5. Eftersom USA endast avser att utnyttja avancerad IRK-metod är det dock endast i vissa tabeller som siffror avseende amerikanska banker ingår.

European Banking Supervisors (CEBS) och omfattar 30 länder (såväl inom som utanför G10) varav 20 har lämnat data till QIS 5. Eftersom de alla är CEBS-medlemmar eller observatörländer betecknas denna grupp som CEBS.

- Övriga icke-G10 länder, som består av alla icke-G10 länder som inte ingår i CEBS-gruppen. Åtta länder i denna kategori har lämnat data till QIS 5.

Bankerna har i de flesta länder anmodats rapportera data för åtminstone två av de nya metoderna samt enligt nuvarande regler. En bank som avser att använda en metod som är baserad på grundläggande intern riskklassificering (grundläggande IRK-metod) rapporterar data för grundläggande IRK och schablonmetoden. Banker som går in i avancerad IRK rapporterar data för avancerad och grundläggande IRK. Det är viktigt att framhålla att uppgifterna i QIS 5 i stor utsträckning bygger på skattade siffror och inte verkliga data.

För att få använda en egen IRK-metod för att beräkna kapitalkravet för kreditrisk måste bankerna få modellerna prövade och godkända av respektive lands tillsynsmyndigheter. För svensk del prövar Finansinspektionen för närvarande 8 bankers modeller. Ingen av dessa modeller är ännu godkänd. Uppgifterna som lämnats i undersökningen är därför förenade med viss osäkerhet till följd av det utvecklingsarbete som pågår.

Övergripande resultat

Nedanstående tabell visar den totala förändringen i minimikapitalkravet jämfört med nuvarande kapitaltäckningsregler. Tabellen visar att minimikapitalkravet under Basel II i genomsnitt sjunker i QIS 5 jämfört med nuvarande regelverk för alla grupperingar utom G10 Grupp 1-banker och banker i övriga icke-G10 länder under schablonmetoden

För Grupp 1-banker i G10-länderna minskar minimikapitalkravet med 6,8% i den metod som bankerna själva bedömer som mest sannolik att de tar i bruk. Bland de två IRK-metoderna visar den avancerade metoden större reduktion i minimikapitalkravet (-7,1%) än den grundläggande metoden (-1,3%). Minimikapitalkravet i schablonmetoden skulle öka med 1,7%. Ytterst få, om ens några, Grupp-1 banker inom G10 förväntas emellertid använda denna metod. För Grupp 2-bankerna inom G10 är minskningen av minimikapitalkravet större. Minimikapitalkravet i den mest sannolika metoden väntas minska med 11,3%, medan minskningarna i schablonmetoden, den grundläggande IRK-metoden och den avancerade IRK-metoden är 1,3%, 12,3% respektive 26,7%.

Tabell 1. Procentuell förändring i minimikapitalkravet jämfört med nuvarande kapitaltäckningsregler. Ingen hänsyn har tagits till övergångsregler.

	Schablonmetod	Grundläggande IRK-metod	Avancerad IRK-metod	Mest sannolik metod
G10 Grupp 1	1,7	-1,3	-7,1	-6,8
G10 Grupp 2	-1,3	-12,3	-26,7	-11,3
CEBS Grupp 1	-0,9	-3,2	-8,3	-7,7
CEBS Grupp 2	-3,0	-16,6	-26,6	-15,4
Övriga icke-G10 Grupp 1	1,8	-16,2	-29,0	-20,7
Övriga icke-G10 Grupp 2	38,2	11,4	-1,0	19,5
Sverige	-1,2	-25,8		-25,8

8

Resultaten för CEBS-länderna liknar de för G10-länderna. CEBS Grupp 1-banker uppvisar en genomsnittlig minskning i minimikapitalkravet på 0,9%, 3,2% och 8,3% i schablonmetoden, grundläggande IRK-metoden och den avancerade IRK-metoden. CEBS Grupp 2-banker visar minskningar på 3,0%, 16,6% och 26,6%. Riktas intresset mot de metoder som med störst sannolikhet kommer att tas i bruk, pekar resultaten på genomsnittliga minskningar på 7,7% för CEBS Grupp 1-banker och 15,4% för CEBS Grupp 2-banker.

De genomsnittliga resultaten för Grupp 1-banker i övriga icke-G10 länder visar på en minskning med 16,2% och 29,0% i grundläggande respektive avancerad IRK-metod. I schablonmetoden syns en ökning på 1,8% och i den mest sannolika metoden en minskning med 20,7%. Grupp 2-banker uppvisar en ökning på 38,2% i schablonmetoden, en ökning på 11,4% i grundläggande IRK och en obetydlig minskning på 1,0% i den avancerade IRK-metoden. I det mest sannolika metodvalet uppvisar övriga icke-G10 Grupp 2-banker en ökning av minimikapitalkravet på 19,5%.

De svenska bankerna har i materialet definierats som Grupp 1-banker. Resultatet beträffande deras förändring i minimikapitalkravet påminner emellertid mer om det som gäller för Grupp 2-banker. Minimikapitalkravet minskar med 1,2% i schablonmetoden och med 25,8% i grundläggande IRK. Det senare resultatet är likt det som Grupp 2-banker i G10 uppvisar i den avancerade IRK-metoden. En förklaring är de svenska bankernas fokus på hushållssektorn, för vilken grundläggande IRK och avancerad IRK sammanfaller.

Sammanfattningsvis kan sägas att resultatet i QIS 5 grovt sett ligger i linje med Basel II förslagets intentioner. Minimikapitalkravet för internationellt aktiva banker (Grupp 1-banker) minskar måttligt och att det finns ett tydligt incitament för bankerna att använda mer riskkänsliga och sofistikerade mätmetoder för att bestämma kapitaltäckningskravet.

Resultat på portföljnivå

Schablonmetoden

För att analysera effekten av Basel II reglerna på portföljnivå används det sk sk portföljbidraget. Portföljbidraget beräknas genom att multiplicera portföljens (relativa) storlek med förändringen i minimikapitalkravet enligt Basel II jämfört med minimikapitalkravet enligt det nuvarande regelverket på portföljnivå. Minimikapitalkravet i sin tur mäter det kapital som krävs för att täcka 8 procent av de riskvägda tillgångarna

9

Tabell 2. Jämförelse mellan schablonmetod och nuvarande regelverk i procent

Portfölj	G10 Grupp 1			Sverige Grupp 1		
	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag
Storkund; varav	32,2	7,9	2,5	32,0	3,3	1,1
- Företag	26,9	3,2	0,9	28,9	3,1	0,9
- Bank	4,9	30,0	1,5	3,0	5,5	0,2
- Stat	0,4	55,5	0,2	0,0	-9,2	0,0
Små/medelstora företag	8,6	-2,5	-0,2	14,9	3,8	0,6
Specialutlåning	4,6	-5,5	-0,3	0,0	0,0	0,0
Hushåll; varav	26,5	-26,9	-7,1	26,3	-29,3	-7,7
- Fastighetskrediter	22,3	-28,3	-6,3	19,8	-31,6	-6,3
- Kval rullande exp	0,6	-20,5	-0,1	0,8	-10,4	-0,1
- Övr hushållsexp	3,7	-19,7	-0,7	5,7	-24,1	-1,4
SME (hushåll)	1,8	-23,4	-0,4	2,5	-18,5	-0,5
Aktier	3,2	5,3	0,2	0,3	0,0	0,0
Köpta kundfordr.	0,3	-6,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga tillgångar	3,3	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Värdepapperisering	3,0	7,4	0,2	0,0	0,0	0,0
Motpartsrisk	1,2	35,1	0,4	1,7	28,9	0,5
Specifik risk	1,3	5,4	0,1	2,4	5,6	0,1
Marknadsrisk	1,6	0,6	0,0	1,4	0,0	0,0
Relaterade företag	4,7	16,7	0,8	5,0	0,0	0,0
Övriga avdrag	3,5	0,0	0,0	9,8	0,0	0,0
Partiell användning	3,9	-1,1	0,0	2,7	0,0	0,0
Operativ risk			5,6			4,8
Total	100,0		1,7	100,0		-1,2

Av tabell 2 framgår de genomsnittliga resultaten för schablonmetoden för Grupp 1-banker inom G10-länderna och i Sverige. För båda bankgrupperna framgår att hushållsportföljerna är de huvudsakliga drivkrafterna bakom det minskade minimikapitalkravet för kreditrisk jämfört med det nuvarande regelverket medan operativ risk svarar för en motverkande ökning. Bidraget från övriga portföljer är mycket lågt.

Fastighetskrediter till hushållssektorn bidrar mest till reduktionen i minimikapitalkravet, -6,3% för såväl G10 banker som de svenska bankerna. De övriga hushållsportföljerna visar också negativa bidrag. Marginellt något större för de svenska bankerna än för G10 bankerna i genomsnitt.

I allmänhet bidrar företagsexponeringarna ganska litet till förändringen i minimikapitalkravet i schablonmetoden. En viss betydelse har säkert att extern rating inte är så vanlig i vissa länder. Företagsexponeringar får därmed en riskvikt på 100% i såväl det nya som det gamla regelverket.

10

Tabell 3. Jämförelse mellan schablonmetod och nuvarande regelverk i procent

Portfölj	CEBS Grupp 1			Sverige Grupp 1		
	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag
Storkund; varav	24,1	7,6	1,9	32,0	3,3	1,1
- Företag	17,7	-1,9	-0,3	28,9	3,1	0,9
- Bank	6,0	29,0	1,8	3,0	5,5	0,2
- Stat	0,4	97,6	0,4	0,0	-9,2	0,0
Små/medelstora företag	8,3	-5,1	-0,4	14,9	3,8	0,6
Specialutlåning	5,4	-6,4	-0,4	0,0	0,0	0,0
Hushåll: varav	32,9	-27,4	-9,0	26,3	-29,3	-7,7
- Fastighetskrediter	27,7	-28,2	-7,8	19,8	-31,6	-6,3
- Kval rullande exp	0,7	-22,9	-0,2	0,8	-10,4	-0,1
- Övr hushållsexp	4,4	-23,6	-1,0	5,7	-24,1	-1,4
SME (hushåll)	2,7	-22,2	-0,9	2,5	-18,5	-0,5
Aktier	1,2	18,3	0,2	0,3	0,0	0,0
Köpta kundfordr.	0,1	-19,3	-0,1	0,0	0,0	0,0
Övriga tillgångar	3,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Värdepapperisering	2,6	12,9	0,4	0,0	0,0	0,0
Motpartsrisk	1,6	34,4	0,9	1,7	28,9	0,5
Specifik risk	1,3	6,5	0,1	2,4	5,6	0,1
Marknadsrisk	2,1	0,9	0,0	1,4	0,0	0,0
Relaterade företag	5,7	19,9	2,0	5,0	0,0	0,0
Övriga avdrag	5,0	-0,5	0,0	9,8	0,0	0,0
Partiell användning	4,2	-3,2	-0,2	2,7	0,0	0,0
Operativ risk			5,5			4,8
Total	100,0		-0,9	100,0		-1,2

Operativ risk ger naturligtvis ett positivt bidrag eftersom det tidigare inte har funnits ett explicit kapitalkrav för denna risk. Bidraget är något större för Grupp 1-bankerna inom G10-länderna än för de svenska bankerna.

Görs motsvarande jämförelser istället med Grupp1-banker inom CEBS (tabell 3) förändras bilden endast marginellt. Det relativa inslaget av hus-

Fastighetskrediter till hushållssektorn bidrar mest till reduktionen i minimikapitalkravet, -6,3% för såväl G10 banker som de svenska bankerna. De övriga hushållsportföljerna visar också negativa bidrag. Marginellt något större för de svenska bankerna än för G10 bankerna i genomsnitt.

I allmänhet bidrar företagsexponeringarna ganska litet till förändringen i minimikapitalkravet i schablonmetoden. En viss betydelse har säkert att extern rating inte är så vanlig i vissa länder. Företagsexponeringar får därmed en riskvikt på 100% i såväl det nya som det gamla regelverket.

Tabell 3. Jämförelse mellan schablonmetod och nuvarande regelverk i procent

Portfölj	CEBS Grupp 1			Sverige Grupp 1		
	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag
Storkund; varav	24,1	7,6	1,9	32,0	3,3	1,1
- Företag	17,7	-1,9	-0,3	28,9	3,1	0,9
- Bank	6,0	29,0	1,8	3,0	5,5	0,2
- Stat	0,4	97,6	0,4	0,0	-9,2	0,0
Små/medelstora företag	8,3	-5,1	-0,4	14,9	3,8	0,6
Specialutlåning	5,4	-6,4	-0,4	0,0	0,0	0,0
Hushåll; varav	32,9	-27,4	-9,0	26,3	-29,3	-7,7
- Fastighetskrediter	27,7	-28,2	-7,8	19,8	-31,6	-6,3
- Kval rullande exp	0,7	-22,9	-0,2	0,8	-10,4	-0,1
- Övr hushållsexp	4,4	-23,6	-1,0	5,7	-24,1	-1,4
SME (hushåll)	2,7	-22,2	-0,9	2,5	-18,5	-0,5
Aktier	1,2	18,3	0,2	0,3	0,0	0,0
Köpta kundfor. dr.	0,1	-19,3	-0,1	0,0	0,0	0,0
Övriga tillgångar	3,0	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Värdepapperisering	2,6	12,9	0,4	0,0	0,0	0,0
Motpartsrisk	1,6	34,4	0,9	1,7	28,9	0,5
Specifik risk	1,3	6,5	0,1	2,4	5,6	0,1
Marknadsrisk	2,1	0,9	0,0	1,4	0,0	0,0
Relaterade företag	5,7	19,9	2,0	5,0	0,0	0,0
Övriga avdrag	5,0	-0,5	0,0	9,8	0,0	0,0
Partiell användning	4,2	-3,2	-0,2	2,7	0,0	0,0
Operativ risk			5,5			4,8
Total	100,0		-0,9	100,0		-1,2

Operativ risk ger naturligtvis ett positivt bidrag eftersom det tidigare inte har funnits ett explicit kapitalkrav för denna risk. Bidraget är något större för Grupp 1-bankerna inom G10-länderna än för de svenska bankerna.

Görs motsvarande jämförelser istället med Grupp1-banker inom CEBS (tabell 3) förändras bilden endast marginellt. Det relativa inslaget av hus-

Tabell 4. Jämförelse mellan sannolikt utnyttjad IRK-metod och nuvarande regelverk i procent

Portfölj	G10 Grupp 1			Sverige Grupp 1		
	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag
Storkund; varav:	32,1	-10,3	-3,3	32,0	-22,9	-7,3
- Företag	27,8	-18,0	-5,0	28,9	-27,5	-8,0
- Bank	3,8	10,1	0,4	3,0	6,2	0,2
- Stat*	0,5	237,9	1,3	0,0	2476,9	0,4
Små/medelstora företag	6,9	-19,0	-1,3	14,9	-16,0	-2,4
Specialutlåning	3,4	-11,6	-0,4	0,0	0,0	0,0
Hushåll; varav:	17,6	-46,3	-8,1	26,3	-75,9	-20,0
- Fastighetskrediter	11,8	-64,4	-7,6	19,8	-80,4	-15,9
- Kval rullande exp	1,5	23,0	0,3	0,8	-56,7	-0,5
- Övr hushållsexp	4,3	-20,4	-0,9	5,7	-62,9	-3,6
SME (hushåll)	2,9	-48,7	-1,4	2,5	-39,4	-1,0
Aktier	3,1	85,0	2,6	0,3	104,0	0,0
Köpta kundfor. dr.	0,1	17,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga tillgångar	3,6	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Värdepapperisering	2,8	-0,4	0,0	0,0	0,0	0,0
Motpartsrisk	1,9	14,8	0,4	1,7	-15,8	-0,2
Specifik risk	1,4	4,1	0,1	2,4	5,6	0,1
Marknadsrisk	2,5	-0,7	0,0	1,4	0,0	0,0
Relaterade företag	6,8	8,1	0,6	5,0	0,0	0,0
Övriga avdrag	12,1	-0,1	0,0	9,8	0,0	0,0
Partiell användning	2,7	9,7	0,3	2,7	0,0	0,0
Operativ risk			6,1			4,8
Total	100,0		-4,5	100,0		-25,8

* De stora procentuella förändringarna i minimikapitalkravet för statsexponeringar beror på att en betydande del av dessa exponeringar har en riskvikt på 0% i de nuvarande kapitaltäckningsreglerna. Varje annan riskvikt i de nya metoderna ger en extrem procentuell ökning i kapitalkravet för de banker som enbart har sådana exponeringar, även om förändringen i absoluta tal är liten.

I tabell 5 jämförs Grupp 1-banker inom CEBS med de svenska Grupp 1-bankerna. Jämförelsen visar skillnaden mellan grundläggande IRK-metod och nuvarande regelverk i procent. Samma allmänna mönster som ovan kvarstår vid denna jämförelse. De svenska bankerna har större andel hushållsexponeringar och uppvisar också större förändringar i minimikapitalkravet för såväl företags- som hushållsexponeringarna än Grupp 1-banker inom CEBS. Förändringar i minimikapitalkravet är i sin tur en funktion av bankernas egna skattningar av olika riskfaktorer som risk för fallissemang (PD), förlust vid fallissemang (LGD) etc. Här finns stora skillnader mellan bankerna beroende på hur långt man vid undersökningstillfället hade kommit i implementeringen av det nya regelverket, tillgång till historisk data osv.

Tabell 5. Jämförelse mellan sannolikt utnyttjad IRK-metod och nuvarande regelverk i procent.

Portfölj	CEBS Grupp 1			Sverige Grupp 1		
	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag	Storlek	Förändr. i Minimi- kapital- kravet	Bidrag
Storkund; varav	28,2	-11,5	-3,2	32,0	-22,9	-7,3
- Företag	23,3	-17,1	-4,0	28,9	-27,5	-8,0
- Bank	4,3	-4,5	-0,2	3,0	6,2	0,2
- Stat*	0,5	178,4	0,9	0,0	2476,9	0,4
Små/medelstora företag	7,2	-18,1	-1,3	14,9	-16,0	-2,4
Specialutlåning	4,2	-16,9	-0,7	0,0	0,0	0,0
Hushåll; varav	20,1	-44,1	-8,9	26,3	-75,9	-20,0
- Fastighetskrediter	13,8	-64,5	-8,9	19,8	-80,4	-15,9
- Kval rullande exp	1,6	48,8	0,8	0,8	-56,7	-0,5
- Övr hushållsexp	4,8	-15,8	-0,8	5,7	-62,9	-3,6
SME (hushåll)	4,1	-49,5	-2,0	2,5	-39,4	-1,0
Aktier	1,3	81,9	1,1	0,3	104,0	0,0
Köpta kundfordr.	0,1	-39,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga tillgångar	2,8	0,0	0,0	1,0	0,0	0,0
Värdepapperisering	2,0	8,6	0,2	0,0	0,0	0,0
Motpartsrisk	2,3	9,1	0,2	1,7	-15,8	-0,2
Specifik risk	1,5	5,1	0,1	2,4	5,6	0,1
Marknadsrisk	2,9	-2,1	-0,1	1,4	0,0	0,0
Relaterade företag	6,9	12,7	0,9	5,0	0,0	0,0
Övriga avdrag	13,2	0,0	0,0	9,8	0,0	0,0
Partiell användning	3,1	12,2	0,4	2,7	0,0	0,0
Operativ risk			5,8			4,8
Total	100,0		-7,5	100,0		-25,8

* De stora procentuella förändringarna i minimikapitalkravet för statsexponeringar beror på att en betydande del av dessa exponeringar har en riskvikt på 0% i de nuvarande kapitaltäckningsreglerna. Varje annan riskvikt i de nya metoderna ger en extrem procentuell ökning i kapitalkravet för de banker som enbart har sådana exponeringar, även om förändringen i absoluta tal är liten.

Kvalitet på lämnade uppgifter

QIS 5-studien utgör en omfattande insamling av uppgifter om bankernas exponeringar i olika tillgångsklasser strukturerade efter kraven i det nya regelverket. Dock har exakt data inte alltid funnits att tillgå.

För vissa exponeringar har de deltagande bankerna inte kunnat lämna uppgifter över huvud taget enligt Basel II-reglerna beroende på att implementeringen av det nya regelverket ännu inte kommit så långt i banken. Endast ett fåtal G10 banker förefaller exempelvis att ha lyckats med att tillämpa de nya metoderna för att estimerat motpartsrisk och endast tio banker var i stånd att

beräkna estimat för dubbelt fallissemang (double default), dvs. sannolikheter för att både låntagare och garantiutställare fallerar.

I andra fall har bankerna efter bästa förmåga försökt skatta efterfrågad information på basis av de uppgifter som funnits att tillgå vid undersöknings-tillfället. Tillämpning av begreppet förlust vid fallissemang under ogynnsamma förhållanden ("economic down-turn LGD") och frågor som täcks i Baselkommitténs förslag rörande handelslagrets behandling är sådana områden som uppenbarligen är under utveckling och där data behöver förbättras.

14

I de fall där bankerna haft behov av att skatta data förefaller det som om man i viss utsträckning valt att göra försiktiga antaganden. Exempel på ett sådant fall rör konverteringsfaktorer för outnyttjade kreditfaciliteter, där bankerna förefaller att systematiskt välja höga värden. Svårigheter att fördela företags-exponeringar korrekt beroende på svårigheter att identifiera storleksfaktorn (kundföretagets årliga försäljningsvolym) är ett annat exempel där banker uppgett att de har underlåtit att göra gynnsamma justeringar i beräkningsformeln för minimikapitalkravet.

Finansinspektionens rapporter

finns på www.fi.se

- 2006:5 Avgift efter prestation – en granskning av avgifter i 37 fondbolag
- 2006:4 Marknadstillsyn 2006
- 2006:3 Handel med förfallna fordringar och inkasso
- 2006:2 Företagens tillämpning av internationella redovisningsregler
- 2006:1 Fondbolagens informationsgivning
- 2005:13 Konsumenten och rådgivningen
- 2005:12 Interna affärer i livbolagen – en uppföljande granskning
- 2005:11 Från konto till konto VII
- 2005:10 Finanssektorns stabilitet 2005
- 2005:9 Hantering av klagomål i finanssektorn
- 2005:8 Företagens interna kapitalutvärdering
- 2000:7 Stärkt skydd för trafikskadade
- 2005:6 Den finansiella elmarknaden
- 2005:5 Livbolagens avgifter
- 2005:4 Blancokrediter till konsumenter
- 2005:3 Finanssektorns krisberedskap
- 2005:2 Livbolagens provisioner till försäkringsmäklare
- 2005:1 Indexobligationer – en granskning av informationen till kunderna

Finansinspektionen
Box 6750, 113 85 Stockholm
Tel 08-787 80 00
Fax 08-24 13 35
finansinspektionen@fi.se